

Мхітарян Нвер Мнацаканович - почесний директор ІВЕ НАН України

Нвер Мнацаканович Мхітарян – доктор технічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, іноземний член Національної Академії наук Вірменії, член Академії будівництва України і дійсний член Американського товариства цивільних інженерів, заслужений будівельник України, депутат Верховної Ради України 4-го, 6-го і 7-го скликань.

Мхітарян Н.М. - спеціаліст у галузі технології будівництва, альтернативної і відновлюваної енергетики, засновник нового напрямку в монолітно-каркасному висотному житловому будівництві.

Науково-організаційну і громадську діяльність Мхітаряна Н.М. відзначено державними і міжнародними нагородами: орденом князя Ярослава Мудрого, орденом «За заслуги» I, II і III ступеня, орденом Святого Князя Володимира, Золотою медаллю пошани II тисячоліття і міжнародним дипломом пошани «За видатний вклад у світову науку в галузі використання енергії Сонця», Пам'ятною відзнакою на честь 100- річчя Національної академії наук України.

Нвер Мнацаканович народився 1960 року в м. Єревані, Вірменія. Після закінчення навчання (1982 р.) у Єреванському політехнічному інституті за спеціальністю: «Виробництво будівельних виробів і конструкцій» захистив дисертацію 1989 року на здобуття вченого ступеня кандидата технічних наук за темою: «Геліотермообробка тонкостінних армованих бетонних плит при виробництві пакетним способом».

1996 року захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора технічних наук за темою: «Основи геліотермообробки лужних бетонів».

2003 року був обраний членом-кореспондентом НАН України за спеціальністю «Альтернативні та відновлювані джерела енергії».

У грудні 2003 року Мхітарян Н.М. очолив Інститут відновлюваної енергетики НАН України у складі Відділення фізико-технічних проблем енергетики Національної Академії наук України, створений за його ініціативи.

Під його керівництвом визначено пріоритетні напрями фундаментальних і прикладних досліджень шести наукових відділів Інституту відновлюваної енергетики: комплексних енергосистем, сонячної енергетики, вітроенергетики, гідроенергетики, геотермальної енергетики, відновлюваних органічних енергоносіїв, Міжгалузевого науково-технічного центру вітроенергетики і Кримського науково-технічного центру енергозбереження та відновлюваної енергетики. Багато уваги Мхітарян Н.М. приділяв створенню лабораторно-експериментальної виробничої бази інституту і полігону для натурних випробувань за всіма напрямками діяльності інституту.

За період своєї роботи на посаді директора Інституту відновлюваної енергетики НАН України чл.-кор. НАН України Н.М. Мхітарян показав себе умілим організатором і науковим керівником. Під безпосереднім керівництвом Н.М. Мхітаряна виконано низку фундаментальних і прикладних наукових досліджень технологій генерації, перетворення, акумулювання і комплексного використання відновлюваних джерел енергії, серед яких слід відзначити такі найважливіші:

- аналіз сучасного стану відновлюваної енергетики в Україні й світі, формулювання основних проблем використання відновлюваних джерел енергії в Україні і обґрунтування шляхів їх вирішення на найближчу й подальшу перспективу;

- створення автоматизованої системи енергопостачання на основі відновлюваних джерел енергії для автономного енергозабезпечення корпусу №2 Інституту відновлюваної енергетики НАН України в Національному ботанічному саду НАН України ім. М.М. Гришка і учбових приміщень кафедри відновлюваних джерел енергії в НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського» як прототипів екологічно-чистого енергозабезпечення;

- створення комбінованих систем енергопостачання на основі нетрадиційних і відновлюваних джерел і розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення їх енергетичної ефективності;
- розроблення наукових основ розрахунку питомих та інтегральних характеристик потенціалів первинних джерел нетрадиційних і відновлюваних джерел енергії: Сонця, вітру, малих річок, надр і органічних носіїв;
- розроблення аналітичних, чисельних і чисельно-аналітичних методів розрахунку робочих процесів і параметрів режимів функціонування вітроелектричних, сонячних, гідроенергетичних, біоенергетичних і геотермальних систем електро- й тепlopостачання;
- теоретичні й експериментальні дослідження питомих характеристик вітрової і сонячної енергії в різних регіонах України і створення на цій основі «Атласу енергетичного потенціалу відновлюваних джерел енергії України»;
- розроблення принципів побудови оптимальних структур комплексних енергосистем і енерговузлів на основі нетрадиційних і відновлюваних джерел енергії, основними з яких є врахування наявності й потенціалу первинних джерел енергії, особливостей кліматичних умов, графіків навантаження електричної й теплової енергії, необхідних для забезпечення мінімізації вартості встановленої потужності обладнання для генераторів і собівартості електричної й теплової енергії, що виробляється;
- створення державної Програми зі впровадження відновлюваних джерел енергії в АР Крим (на період до 2014 року) і для України в цілому (на період до 2030 року) на основі нових даних щодо розподілу потенціалів відновлюваних джерел в Україні;
- уточнення технічних потенціалів відновлюваних джерел енергії різних видів по регіонах України, що дало можливість більш точно обґрунтувати практичні рекомендації доцільності реалізації інвестиційних проектів у галузі відновлюваних джерел енергії різних видів, у першу чергу – вітроелектричних станцій (ВЕС) і фотоелектричних станцій (ФЕС) на території України. На основі отриманих результатів створено робочий проект будівництва Добрівлянської фотоелектричної станції потужністю 4 МВт у Тернопільській області й здійснюється аналіз режимів функціонування діючих ВЕС і ФЕС у рамках Національного проекту України «Енергія природи».

Перебуваючи на посаді директора Інституту відновлюваної енергетики НАН України, Нвер Мнацаканович був Головою спеціалізованої вченої ради Д26.249.01. (проведено захист 18 кандидатських і 3 докторських дисертацій), Головою вченої ради інституту, Головою оргкомітету щорічних міжнародних конференцій «Відновлювана енергетика та енергоефективність у XXI столітті», заступником голови Всеукраїнської асоціації відновлюваної енергетики, головним редактором щоквартального журналу «Відновлювана енергетика», що висвітлює актуальні наукові та прикладні проблеми галузі й пропагує її досягнення, вміщує інформацію щодо основних напрямів розвитку відновлюваної енергетики – вітрової, сонячної, геотермальної, гідро- і біоенергетики, комплексних енергосистем на основі відновлюваних джерел енергії та систем акумуляування, а також щодо впливу розвитку відновлюваної енергетики на екологію в Україні.

Важливим напрямом наукової діяльності Нвера Мнацакановича є розробка нових енергозберігаючих технологій, що базуються на використанні нетрадиційних і відновлюваних джерел енергії, покладених в основу нового напрямку в розвитку архітектурно-конструктивно-технологічних систем житлового будівництва. Це далеко не повний перелік результатів наукової діяльності вченого.

Велику увагу Нвер Мнацаканович приділяв створенню законодавчо-правової бази щодо стимулювання розвитку відновлюваної енергетики в Україні для зміцнення енергетичної незалежності держави. Брав активну участь у розробці й прийнятті Верховною Радою України Законів щодо розвитку відновлюваної енергетики, що сприяє зміцненню енергетичної незалежності держави.

Він є автором понад 200 наукових робіт з будівництва, енергозбереження, альтернативної і відновлюваної енергетики (в тому числі 14 монографій, дві з яких видані у Вірменії й Італії), а також автор 19 патентів.

Постановою Президії Національної академії наук України № 253 від 12.09.2018 року Н.М. Мхітаряна призначено почесним директором ІВЕ НАН України.

Безумовний талант, підкріплений працелюбством, забезпечує Мхітаряну Нверу Мнацакановичу, який зробив видатний внесок у розвиток відновлюваної енергетики України, успіх у розвитку творчих ідей і задумів, а величезний багаж знань і наукового досвіду сприяє їх практичному впровадженню у реальні проекти.